

Moara cu noroc-Ioan Slavici

~Structura tragicului~

~Explicații teoretice~

*TRAGICUL este o categorie estetică și filosofică, pe care Gabriel Liiceanu (în lucrarea "Tragicul"), fără să o definească propriu zis, o explică drept peratologie (teorie a **limitei** considerate în raportul ei cu conștiința; de la **peras**, care în greaca veche înseamnă „limită”). O situație devine tragică atunci când eroul își asumă confruntarea cu un obstacol (**peras**) care e mai puternic decât el și pentru depășirea căruia acceptă riscul morții.*

Limita (obstacolul) poate fi o realitate concretă (o prezentă individuală sau colectivă) sau abstractă (destinul, voința zeilor, o prejudecată, un blestem etc.).

In afara acestor aspecte esentiale, structura tragicului mai implică următoarele elemente:

- -Eroul îi infruntă pe zei sau își sfidează destinul (conștient sau nu). El dovedește astfel o „lipsă de măsură” (**hybris**) care-l face vinovat în raport cu transcendența, deși rămâne un inocent în planul omenescului.
- -Ca urmare, acțiunile întreprinse de erou sunt, în același timp, asumate de către el ca inițiative personale și dirijate de o cauzalitate care-l depășește și căreia nu i se poate sustrage: **vointa destinului răzbunător**.
- -În universul interior al personajului se confruntă **fatalitatea (constrângerea)** și **libertatea**.
 - Evoluția eroului tragic seamănă cu un „**spectacol al nenorocirii**” (Aristotel).
 - Eroul se confruntă cu o lume pe care o crede că o înțelege, dar pe care nu o cunoaște bine. Deși el **primește semne** și **avertismente**, printr-o crudă ironie, le descifrează greșit sau le ignoră, încât se adâncește pe calea nenorocirii și înțelege prea târziu destinul pe care-l împlinește. Eroul se situează în inima tragicului atunci când conștientizează pe deplin impasul în care se află, necesitatea împlinirii destinului sau limitele condiției umane.

- Deznodământul tragic trebuie să implice *catharsis-ul* (purificarea printr-o emoție intensă)
- Parcursul eroului tragic cuprinde etapele: *hamartia* (nerecunoașterea, neînțelegerea de către protagonist a situației sale, a vinei tragice, a hybrisului), *peripetia* (schimbarea soartei, brusca întoarcere a norocului), *anagnorisis* (iluminarea, înțelegerea, ieșirea din orbire, recunoașterea), *catastrofa* (punctul ultim al acțiunii, care aduce rezolvarea conflictului și prăbușirea eroului).
- Sfârșitul personajului tragic este întotdeauna *moartea*. Eroul este, în același timp, un *invins* (pentru că moare) și un *invingător* (fiindcă, prin moartea lui, impune o valoare morală sau comunică simbolic un mesaj fundamental despre viață sau, pur și simplu, pentru că reușește, acceptând moartea, să iasă din situația tragică).
- Subiectul tragic se bazează pe producerea de *coincidente fatale* și pe prezența unor *obiecte* prin care se manifestă *fatalitatea*.

În „Moara cu noroc”, evoluția psihologică a eroului se produce în cadrul unui scenariu tragic în care putem recunoaște, punct cu punct, termenii tragediei antice.

